

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
GUIDELINES FOR DEVELOPING TECHNOLOGICAL LEADERSHIP IN ACCORDANCE
WITH THE PĀPAṆIKADHAMMA PRINCIPLES FOR SCHOOL ADMINISTRATORS
IN THE NAKHONSAWAN SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA

¹ศรีสุคนธ์ พุทธรักษา Srisukhon Phuttarakssa ²วินัย ทองมัน Winai Tongmun

³พระมหาอุดร อุตฺโตโร (มากดี) PhramahaUdorn Uttaro (Makdee)

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: srisukhon.sn@gmail.com

Article Received: August 20, 2025. Revised: September 29, 2025. Accepted: September 30, 2025.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เป็นวิจัยแบบผสมวิธีโดยวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่น 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ตามหลักปาปนิกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย (1) ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยี และส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา (2) ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนครูทั้งด้านเวลา งบประมาณ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสนับสนุนครูเป็นผู้นำในการแบ่งปันและขยายผลการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการผลิตการปฏิบัติวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และความเชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมการศึกษา สนับสนุนการสร้างสื่อออนไลน์ และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสนับสนุนให้สร้างนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพ (4) ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษา จัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่า (5) ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์และความเชี่ยวชาญด้านการประเมินการสอนด้วยเทคโนโลยี สนับสนุนโปรแกรม และอำนวยความสะดวกให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยี

ประเมินการสอนได้อย่างเหมาะสม (6) ด้านประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ด้านการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการอบรมครู และส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย มีคุณธรรม และเอื้อต่อการเรียนรู้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี, หลักปาปนิกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research article aimed to 1) study the technological leadership of school administrators in the Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area, and 2) propose guidelines for developing technological leadership based on the principles of Pāpaṇikadhamma among school administrators in the Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area. This mixed-method research utilized a quantitative approach using a questionnaire survey of 317 school administrators and teachers. The research instrument used was a five-point rating scale questionnaire with a reliability of 0.85. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. Qualitative research included interviews with nine key informants. The research instrument used was a semi-structured interview form and data analyzed using content analysis.

The results revealed that: 1) Overall, the technological leadership of school administrators in the Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area is at a high level. 2) Guidelines for developing technological leadership based on the principles of Papanika Dhamma among school administrators in the Nakhon Sawan Secondary Educational Service Area include: (1) In terms of leadership and vision, school administrators should possess a technological vision and expertise in educational technology, support teachers' use of technology, and promote collaboration in educational technology development. (2) In terms of teaching and learning, school administrators should have the vision and technological expertise to manage instruction, support teachers with time and budget, and foster collaboration that empowers teachers to lead in sharing and expanding the use of technology in the classroom. (3) In terms of professional practice production, school administrators should have a vision and expertise in educational innovation, support the creation of online media, and promote cooperation to support the creation of innovations and learning resources for professional advancement. (4) In terms of support, administration, and operation, school administrators should have a vision and expertise in technology in the school, allocate an appropriate budget, and promote the efficient use of resources. (5) In terms of measurement and evaluation, school administrators should have a vision and expertise in evaluating teaching with technology, support programs, and facilitate teachers to use technology to evaluate teaching appropriately. (6) In terms of social, legal, and ethical issues, school administrators

should have a vision for the safe use of technology and expertise in its use, support teacher training, and promote cooperation to create a safe, ethical, and learning environment.

Keywords: Technological Leadership, The Pāṇṇikadhamma Principles, School Administrators

บทนำ

ในโลกอนาคตจะมีเทคโนโลยีใหม่ๆ เกิดขึ้นอีกมากมายซึ่งจะมีประโยชน์อย่างยิ่ง ดังนั้น องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนจึงต้องเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรและทรัพยากรที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับความเจริญที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว และผู้นำองค์กรต้องหมั่นปรับปรุงกลยุทธ์ขององค์กรให้ทันกับวิวัฒนาการของเทคโนโลยีที่มีอย่างรวดเร็วแต่ต่อเนื่อง เพื่อให้มั่นใจว่าองค์กรจะสามารถก้าวไปข้างหน้าและใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อการพัฒนาองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้นำองค์กรต้องมองไปให้ไกลกว่ารูปแบบการบริหารการทำงานที่ใช้อยู่แบบเดิมในปัจจุบันและหมั่นพัฒนาทักษะของบุคลากรให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2565)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้านพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรส่วนกลางให้เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ นำนโยบายสู่การปฏิบัติและมีทักษะในการบริหารสถานการณ์และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ด้านลดภาระครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง การเรียนรู้ทุกที่ทุกเวลา (Anywhere Anytime) ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล จัดหาเครื่องมือ พร้อมอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการเรียนรู้ จัดหาระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงของสถานศึกษา พัฒนาส่งเสริมการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนทุกที่ทุกเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ ได้ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบปัญหาอุปสรรค วัสดุที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เพียงพอ อาทิเช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ เครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต ข้อเสนอแนะ ควรสนับสนุนอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ และส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีมาใช้ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานที่สะดวกและรวดเร็ว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์, 2567)

จากปัญหาที่พบเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าบริบทของสถานศึกษายุคดิจิทัลจะเป็นสิ่งธรรมดาที่ผู้เรียนและครูรุ่นใหม่จะเป็นผู้ที่มีความรู้การใช้เทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีความแตกต่างจากรุ่นเก่า แต่นั่นไม่ได้หมายความว่าเพียงพอแล้วสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน ยังคงต้องการผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ โดยนำไปกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธ

กิจ และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้เรียกว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ซึ่งถ้าผู้บริหารมีวิธีการบริหารจัดการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีก็นำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จได้ไม่ยาก การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งในทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่สอดคล้องกับภาวะผู้นำอยู่หลากหลายและมีความเหมาะสมที่แตกต่างกันไป โดยผู้วิจัยเลือกหลักธรรมที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ได้โดยตรง คือ ปาปนิกธรรม (อง.ติก. (ไทย) 20/20/163-164) 3 ประการ คือ 1) จักขุมา เป็นผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ มีความรอบคอบ มีเหตุผล และมีปัญญามองการณ์ไกล 2) วิธูโร เป็นผู้บริหารที่จัดการบริหารสถานศึกษาได้ดีด้วยความเชี่ยวชาญ 3) นิสสยสัมปันโน เป็นผู้บริหารที่มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นผู้บริหารต้นแบบอย่างที่ดี นำมาบูรณาการกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา 3 สมรรถนะหลัก คือ 1) สมรรถนะด้านความรู้ (การบริหารงานวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา) 2) สมรรถนะด้านทักษะ (การบริหารงานวิชาการและการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้) 3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ (ภาวะผู้นำทางวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม) อันจะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีศักยภาพในการบริหารจัดการทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ (พระมหาญาณวฑฺฒน์ วุฒิตวตฺตโน และศุภญาณญา ศรีคำไทย, 2565)

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปาปนิกธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีโดยบูรณาการเข้ากับหลักปาปนิกธรรมให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปาปนิกธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 105 คน และครู จำนวน 1,650 คน รวมทั้งสิ้น 1,755 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ จำนวน 37 โรงเรียนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 317 คน
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ จำนวน 9 รูป/คน ด้วยการเลือกเจาะจงคุณสมบัติ
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเป็นข้อบ่งชี้ในการสร้างแบบสอบถาม 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาว่ามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha 6) ปรับปรุงแก้ไข และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปณิธานของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การวิเคราะห์แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความเห็นอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ รองลงมา ด้านการสนับสนุน การบริหารและการปฏิบัติการ ด้านการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ และด้านประเด็นทางสังคม กฎหมายและจรรยาบรรณ ตามลำดับ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวม

ด้านที่	สภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์	ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์	5.15	0.39	มาก	1
2	การเรียนการสอน	5.10	0.38	มาก	3
3	การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ	5.05	0.39	มาก	5
4	การสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ	5.13	0.35	มาก	2
5	การวัดและประเมินผล	5.08	0.35	มาก	4
6	ประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ	5.01	0.33	มาก	6
ภาพรวม		5.08	0.35	มาก	

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปาปนิกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์

ด้านที่ 1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยีที่ชัดเจน ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยี วางแผนการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา สนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา

ด้านที่ 2 การเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของครูที่แบ่งปันการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน วางแผนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ให้การสนับสนุนครู รวมทั้งสนับสนุนเวลางบประมาณกับครูที่แบ่งปันการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนครูเป็นผู้นำในการแบ่งปันและขยายผลการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

ด้านที่ 3 การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรมการเรียนรู้ และมองเห็นความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วางแผนการส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูสร้างสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมต่าง ๆ ในรูปแบบออนไลน์ และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนให้สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

ด้านที่ 4 การสนับสนุน การบริหารและการปฏิบัติการผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี วางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ความต้องการ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้งบประมาณและทรัพยากรเทคโนโลยีอย่างประหยัด คุ่มค่า

ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีประเมินการสอนและประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีในการสอนของครู วางแผนการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในการประเมินการสอน สนับสนุนโปรแกรมต่าง ๆ ให้ครูใช้ในการประเมินการสอนและผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับครูในการใช้เทคโนโลยีในการประเมินการสอน

ด้านที่ 6 ประเด็นทางสังคม กฎหมายและจรรยาบรรณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย กำหนดนโยบายด้านการรักษาความปลอดภัยและมีคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง สนับสนุนให้ครูอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยีที่ปลอดภัยและมีคุณธรรม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ สะท้อนถึงความสำคัญของการพัฒนาและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล เพื่อให้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน รวมถึงการพัฒนาครู บุคลากร และนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดาภา กลีบทอง (2564) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัสนิ โปราณานนท์ (2564) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และอภิปรายผลการวิจัยในรายด้านได้ดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนด้านเทคโนโลยีของเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษากับแผนอื่นๆ รวมทั้งแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนด้านเทคโนโลยีของเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมากและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยีที่ชัดเจนในการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาในสถานศึกษาซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์ความสอดคล้องของแผนด้านเทคโนโลยีกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีและแผนอื่นๆ ของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนเป้าหมายการเรียนรู้และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องพิจารณาความต้องการจำเป็นของครูและนักเรียน บริบทของสถานศึกษาและทรัพยากรที่มีอยู่ รวมทั้งเชื่อมโยงการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกับเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สอดคล้องงานวิจัยของธีรโชติ หล้าไทย์ (2560) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 การเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นทักษะและกระบวนการที่เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมากและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุน ระยะเวลา งบประมาณ แก่ครูที่พยายามที่จะแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับปฏิบัติการด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะและกระบวนการที่เข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของครู โดยสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ครูสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน

สอดคล้องงานวิจัยของชนิดาภา กลีบทอง (2564) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นประจำซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการช่วยเหลือการปฏิบัติงานประจำ เช่น การวางแผนงบประมาณ การสื่อสารกับผู้อื่น การรวบรวมข้อมูล ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และเป็นประจำ เพื่อให้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สอดคล้องงานวิจัยของวันต์ชัย สดคมขำ (2563) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 การสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนครูและบุคลากรใช้ระบบเทคโนโลยีสำหรับการบริหารและการปฏิบัติการ เช่น ระบบบริหารจัดการวิชาการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบแผนปฏิบัติการซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูและบุคลากรใช้ระบบเทคโนโลยีในการบริหารและการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ระบบบริหารจัดการวิชาการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และระบบแผนปฏิบัติการจัดหาโครงสร้างพื้นฐานและอุปกรณ์ที่จำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษามีความแม่นยำ รวดเร็ว โปร่งใส และสามารถติดตามประเมินผลได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องงานวิจัยของ อีริโซติ หล่ายไท้ (2560) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.5 การวัดและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและการแปลผลระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผลผลการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพงาน ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมการใช้ระบบเทคโนโลยีเป็นฐานในการประเมินการสอนและประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนของครู ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาใช้เทคโนโลยีในการวินิจฉัยและแปลผลข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและการประเมินคุณภาพสถานศึกษา โดยนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ และรายงานผลข้อมูลด้านต่างๆ เช่น ด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้สามารถวางแผน พัฒนาและตัดสินใจเชิงนโยบายได้อย่างแม่นยำและเป็นระบบ สอดคล้อง

งานวิจัยของรัศมี แสงชุม (2562) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายเพื่อสร้างความตระหนักความสัมพันธ์ของเทคโนโลยีกับประเด็น สังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ ให้กับครู บุคลากรและนักเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างในการใช้เทคโนโลยีด้วยความระมัดระวัง มีความรับผิดชอบต่อสังคมและไม่ขัดกับกฎหมาย และจรรยาบรรณ ซึ่งอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนและจัดให้เกิดสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากำหนดนโยบายเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับประเด็นด้านสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ แก่ครู บุคลากรและนักเรียน โดยเน้นให้ทุกคนมีความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย มีความรับผิดชอบและเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมถึงการป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์การใช้ข้อมูลส่วนบุคคลอย่างเหมาะสม ปฏิบัติตามกฎหมายมีคุณธรรมและจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี สอดคล้องงานวิจัยของอัสนี โปราณานท์ (2564) ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีตามหลักปาปนิกรรม ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์ พบผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์เชิงเทคโนโลยีที่ชัดเจน ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยี วางแผนการพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการเปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและความรู้ได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว สนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการและพัฒนาศักยภาพของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องงานวิจัยของอลนา ซ่อมะลิ (2567) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนและกำหนดวิสัยทัศน์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในสถานศึกษาให้ชัดเจน ควรเป็นต้นแบบและเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและเข้าใจในด้านการใช้เทคโนโลยี ควรมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี ทั้งด้านการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ ทำความเข้าใจและฝึกให้จนเกิดทักษะ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการวางแผนนำเทคโนโลยีมาใช้และให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ความเข้าใจด้านการใช้เทคโนโลยีด้วย

2.2 การเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของครูที่แบ่งปันการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน วางแผนการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนให้การสนับสนุนครูรวมทั้งสนับสนุนเวลา งบประมาณกับครูที่แบ่งปันการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนครูเป็นผู้นำ

ในการแบ่งปันและขยายผลการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาและการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ทันสมัยมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน อีกทั้งยังช่วยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ การส่งเสริมให้ครูแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยียังเป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ภายในและภายนอกสถานศึกษา อันนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องงานวิจัยของธัญนิชา สุขวงศ์ (2563) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิค วิธีการเรียนรู้ รูปแบบการสอนหรือกระบวนการเรียนการสอนในหลากหลายวิธีที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องเรียนรู้และพัฒนาให้มีความสามารถในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้เป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการให้ได้

2.3 การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของนวัตกรรมการเรียนรู้ และมองเห็นความจำเป็นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วางแผนการส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนให้ครูสร้างสื่อวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ และผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนให้สร้างวัตกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนวัตกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทางเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ทันสมัยและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมยุคดิจิทัล สนับสนุนให้ครูมีทักษะและความรู้ในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างสรรค์สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยพัฒนาองค์ความรู้และยกระดับมาตรฐานวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องงานวิจัยของอรพิน ปัทม (2563) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาองค์กรให้มีการดำเนินงานที่เป็นเลิศ มีความยั่งยืนสามารถแข่งขันได้ในปัจจุบันและอนาคตส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสร้างสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ ด้วยโปรแกรมต่างๆ ในรูปแบบออนไลน์ ควรมีจรรยาบรรณวิชาชีพ เผยแพร่ผลงานให้กับผู้ที่สนใจ และมีเครือข่ายความร่วมมือ ผู้บริหารต้องมีความเป็นผู้นำด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้ครูเข้าใจและเห็นความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและพัฒนาอย่างเป็นระบบ

2.4 การสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี วางแผนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ความต้องการ จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรใช้งบประมาณและทรัพยากรเทคโนโลยีอย่างประหยัด คุ่มค่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากรเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างต่อเนื่อง เพิ่มโอกาสให้นักเรียนได้เข้าถึงสื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมและทันสมัย อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการภายในองค์กร ลดความสูญเสียสร้างความคุ้มค่า สอดคล้องกับงานวิจัยของลลนา ช่อมะลิ (2567) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน และติดตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ต้องนำมาปรับใช้ในการบริหารอยู่เสมอผู้บริหารสถานศึกษา

ควรสนับสนุนและบริหารจัดการด้านงบประมาณในการจัดสรรทรัพยากรด้านเทคโนโลยีให้เหมาะสมและครบถ้วน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดหาและเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีให้เข้าใจ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 การวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีประเมินการสอน และประสิทธิภาพการใช้เทคโนโลยีในการสอนของครู วางแผนการประเมิน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีในการประเมินการสอน สนับสนุนโปรแกรมต่าง ๆ ให้ครูใช้ในการประเมินการสอนและผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับครูในการใช้เทคโนโลยีในการประเมินการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การใช้เทคโนโลยีในการประเมินการสอน เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเพิ่มความถูกต้อง แม่นยำและรวดเร็วและเป็นระบบทำให้สามารถวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยให้ผู้บริหารและครูสามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างรวดเร็ว อีกทั้งยังช่วยลดภาระงานด้านเอกสารของครู และเพิ่มเวลาให้ครูสามารถทุ่มเทกับการพัฒนานักเรียนได้มากขึ้น สอดคล้องงานวิจัยของสุจริต แสงสุวรรณ (2566) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนโปรแกรมต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับครูและบุคลากรได้นำมาใช้ในการวัดผลและการประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาเข้ารับการพัฒนาทักษะในการวัดผลและการประเมินผลโดยใช้เทคโนโลยีและสามารถถ่ายทอดทักษะให้ครูและบุคลากรเพื่อนำไปปฏิบัติได้และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูและบุคลากรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการวัดผลและการประเมินผลและผลักดันให้นำมาปรับใช้ตามความเหมาะสมให้มากที่สุด

2.6 ประเด็นทางสังคม กฎหมายและจรรยาบรรณผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัย กำหนดนโยบายด้านการรักษาความปลอดภัยและมีคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง สนับสนุนให้ครูอบรมความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง ปลอดภัย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมการใช้เทคโนโลยีที่ปลอดภัยและมีคุณธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีคุณธรรมเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยป้องกันปัญหาด้านความปลอดภัยทางข้อมูลและปัญหาทางจริยธรรมที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้ครู บุคลากร และนักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างปลอดภัยเกิดทักษะการรู้เท่าทันสื่อและนำไปใช้เพื่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องงานวิจัยของสุจริต แสงสุวรรณ (2566) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีนโยบายเกี่ยวกับจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี โดยออกข้อบังคับในการใช้เทคโนโลยีและสร้างความตระหนักในการใช้เทคโนโลยีเพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่เสี่ยงในด้านการใช้เทคโนโลยีในสถานศึกษาพร้อมทั้งการเข้ารับการอบรม หรือพัฒนาตนเองเกี่ยวกับกฎหมายการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดีและต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรมด้วย รวมไปถึงการจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังด้านจริยธรรมในการใช้สื่อเทคโนโลยีให้กับบุคลากรและนักเรียน เพื่อให้รู้เท่าทันสื่อและใช้ในทางที่ถูกต้อง

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามหลักป้าปณิกธรรม ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1) ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ 2) การเรียนการสอน 3) การผลิตและการปฏิบัติวิชาชีพ 4) การสนับสนุน การบริหารและการปฏิบัติการ 5) การวัดและการประเมินผล 6) ประเด็นทางสังคม กฎหมายและจรรยาบรรณ จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยได้สรุปเป็นองค์ความรู้ที่ได้ดังนี้

วงกลมชั้นที่ 1 จากการศึกษาสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำ และวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุน การบริหาร และการปฏิบัติการ และด้านที่ ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ

วงกลมชั้นที่ 2 ได้แก่ หลักปาปนิกรรม คือ หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาที่นำไปสู่ความสำเร็จ แห่งผลที่มุ่งหมาย โดยนำมาบูรณาการร่วมกับสภาพภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยหลักปาปนิกรรม ประกอบด้วยจักขุมา วิรูโร นิสยสัมปันโน

จักขุมา การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความรู้มีกระบวนการคิดที่ รอบคอบ มีเหตุผล มองสภาพเหตุการณ์ สถานการณ์ และสามารถวางแผนเตรียมรับมือได้ตลอดเวลา มีปัญญามองการณ์ไกล

วิรูโร การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ชำนาญการด้านเทคนิคหรือ ทักษะด้านการปฏิบัติงาน มีความสามารถในงานส่วนตนงานส่วนรวม รู้จักหลักการและวิธีการ มีความ รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

นิสยสัมปันโน การที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น มีความสามารถ ในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กร สามารถทำงานร่วมกันได้ ประสานงาน ประสานใจ และ ประสานประโยชน์ได้ดี

วงกลมชั้นที่ 3 ได้แก่ วัตถุประสงค์ของที่ผู้วิจัยตั้งเป้าหมายไว้ คือ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิง เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ตามหลักปาปนิกรรม

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนา ฝึกฝนทักษะของตนเองทั้งในด้านความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างชำนาญ และภาวะผู้นำในการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน
 - 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติงานโดยยึดถือประโยชน์ของทางราชการและชุมชนเป็นที่ตั้ง และควรยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบคอบก่อนตัดสินใจดำเนินงานต่างๆ
 - 1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาใช้ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกครั้ง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป
 - 2.1 ควรศึกษากลยุทธ์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา
 - 2.2 ควรศึกษาการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยวิธีการอื่น
 - 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา
 - 2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา
 - 2.5 ควรศึกษาปัญหาด้านประเด็นทางสังคม กฎหมาย และจรรยาบรรณ พร้อมทั้งเสนอแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- ชนิดาภา กลีบทอง. (2564). ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2565). การจัดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: เอ็มดี ออล กราฟิก จำกัด.
- ธัญนิชา สุขวงศ์. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธีรโชติ หล่ายไต้. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- พระมหาญาณวฑฺฒน์ ฐิตวฑฺฒโน และศุภกัญญา ศรีคำไทย. (2565). การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารบรรณการศึกษาและมนุษยสังคมศาสตร์, 3(1), 70-78.
- รัศมี แสงชุ่ม. (2562) ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลลนา ช่อมะลิ. (2567). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วสันต์ชัย สดคมขำ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบูรณาการเทคโนโลยีและเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. (2567). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. นครสวรรค์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 และนโยบายระยะเร่งด่วน (Quick Win) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. นครสวรรค์: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุจรีต แสงสุวรรณ. (2566). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- อรพิน ปัทม. (2563). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- อัสนี โปราณานนท์. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยพะเยา.